НОВИНИ

Шведський ASC 890 вже в українському небі: чим він особливий і як доповнить F-16
7 ВЕР, 2026

Шкільний розклад збурив мережу: учитель праці розклав по поличках, чим важливий його предмет
7 ВЕР, 2026

Справа «Карфаген»: ВАКС взяв співробітника ОГП Кропиву під варту із заставою у ₴120 млн
6 ВЕР, 2026

Прокурор САП стверджує, що прокурорський Кропива контролював ремонт у будинку генпрокурора в Козині
6 ВЕР, 2026

Посланцям Трампа показали інтер'єр Софії Київської, значно древнішої за путінський «печеніго-косатко-ведмежий-ленд»
6 ВЕР, 2026

Головною причиною війни в Україні є сам Путін та його рішення, – єврокомісар
6 ВЕР, 2026

У пункті пропуску «Краківець» прикордонники виявили чоловіка, який перебував у розшуку за крадіжку
6 ВЕР, 2026

Як рашисти втягують українських дітей у війну: понад 300 завербованих неповнолітніх диверсантів
6 ВЕР, 2026

Пів року нескінченних нарад та мінус шістсот дубів як головний план підготовки столиці до зими
7 СЕР, 2026

Бізнес-схеми мікрокредитування «від серця до серця» в Україні та від Токіо до Москви
7 СЕР, 2026

Що відомо про вбитих вибухом в ресторані на Кудринській площі в Москві та як вони пов'язані з Путіним
8 СЕР, 2026

Моніторинговий візит до Стрижавської виправної колонії №81: гарні ремонти й системні недоліки в організації праці засуджених.
8 СЕР, 2026

За що призначили 6 млн застави експосолці в США Стефанішиній: Mercedes, 4 квартири й втручання в конкурс на голову НАБУ
8 СЕР, 2026

Як запис у щоденнику допоміг розкрити вбивство чоловіка, скоєне 6 років тому
9 СЕР, 2026

COVID-19 ДТП Донбасс Київ Розшук дітей агрессия России атака дронами-камікадзе вбивство вбивство мирних жителів вимагання война война с Россией воєнні злочини РФ втрати окупантів війна з Росією грабіж державна зрада допомога союзників Україні замах на вбивство зловживання службовим становищем знищення окупантів колабораційна діяльність коронавирус коррупция корупція крадіжка напад Росії на Україну наркозлочини незаконне переправлення осіб через держкордон ножове поранення обстріли цивільної інфраструктури оперативна інформація пособники окупантів привласнення коштів підроблення документів п'яний за кермом ракетні удари окупантів розбій російські воєнні злочинці русский мир смертельна ДТП убийство хабар хуліганство шахрайство

РЕКЛАМА

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

Трамп різко змінив гру щодо Донеччини: Келлог розкрив деталі
Novyny.Live

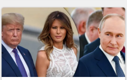
Куди зникла Меланія? Таємниця першої леді обростає чутками
Krapka.Media

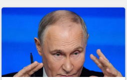
Не повісять. Як помре Путін? Приголомшливий прогноз
Nv.Ua

ВІЙНА З РФ

Бюрократичний спам на службі Кремля: як спецслужби рашистів атакують Україну спамом через Закон про звернення громадян

PUBLISHED 6 ВЕРЕСНЯ 2026

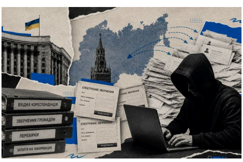

Від імені українців до державних органів і силових структур надходять сотні звернень зі скаргами на корупцію, мобілізацію, військових та резонансні події. Частина таких "заявників" створена на основі чужих персональних даних, а сама розсилка є елементом російської операції під назвою "Почтальон".

Навіщо це росіянам і як вони це використовують проти України – у матеріалі РБК-Україна.

Приблизно з травня на поштові скриньки різних державних органів почали системно надходити дивні листи-звернення. У них відправники описують якусь резонансну історію – як то вибухи складів у Вишневому у результаті російської атаки, тиск на підприємство, знищення АЗС на Сумщині чи нібито отруєння Ліндсі Грема – і просять владу терміново розібратись.

У цих та інших такого роду листах насторожує навіть не стільки їхній зміст. У зверненнях від різних людей до різних інституцій читається майже однаковий текстовий "почерк".

Після слова "ЗАЯВА" йде опис проблеми та розлогий висновок про її загрозу державі та суспільству. За фразою на кшталт "іншого способу…, окрім як звернутися до вас, я не маю", прописане ідентичне формулювання "Керуючись Законом України "Про звернення громадян", ПРОШУ".

Далі – перелік вимог до представників влади, зокрема терміново втрутитись та відреагувати. А наприкінці – всюди прохання письмово повідомити про результат на вказану електронну адресу.

Для людей різного віку, професій, з різних областей і з абсолютно різними проблемами така стилістична схожість нетипова.

До того ж у значній частині звернень імена заявників не збігаються з іменами контактних поштових скриньок, з яких надходили листи. Заявник, який представлявся "Святославом Подленським", надіслав звернення зі скриньки під іменем "Вера Савельева". З цієї ж скриньки надходила заява від "Станіслава Карпенка". І такі аномалії повторюються.

Аналіз усього масиву цих листів показує ознаки скоординованої кампанії. За даними РБК-Україна, ці звернення – частина російської операції проти українських держорганів та військових під шифром "Почтальон". У ній задіяні підрозділи ІПсО збройних сил РФ, ГРУ та ФСБ.

Як працює "Почтальон": чужі імена і реальні проблеми

На відміну від звичних інформаційних кампаній, розрахованих передусім на масову аудиторію, у цьому випадку об'єктом "атаки" стає сама українська державна система.

Механіка операції побудована навколо цілком легального інструменту – права громадянина звертатися до органів влади.

Закон дозволяє надсилати звернення в електронній формі і не вимагає для цього кваліфікованого електронного підпису. У ньому мають бути вказані ім'я та місце проживання заявника, суть питання, а також електронна адреса або інший засіб зв'язку – належно оформлене звернення органи державної влади зобов'язані розглянути і надати на нього відповідь. Якщо ж неможливо встановити, хто його подав, воно вважається анонімним і розгляду не підлягає.

Як це використовують росіяни? На першому етапі вони створюють пул "заявників". Для цього, за даними РБК-Україна, підрозділи ворога збирають персональні дані українців, формують бази реальних і фейкових громадян, підбирають їхні контактні дані та електронні адреси.

Цю інформацію можна знайти у відкритих джерелах, витоках баз даних, зламаних акаунтах або документах, які люди раніше передавали через недостатньо захищені канали.

Екс-заступник начальника ГУР МО, генерал-майор Ілля Павленко називає це старим розвідувальним методом, який отримав сучасні цифрові інструменти.

"Раніше розвідники їздили кладовищами й переписували дані померлих, щоби діяти від реальних людей. Тепер усю необхідну інформацію росіяни шукають в інтернеті", – пояснює він.

За його словами, ворог не може завербувати сотні людей для написання таких скарг. Тому значно простіше використати особистість людини без її відома – або сконструювати на основі реальних персональних даних достатньо правдоподібного заявника. Так від імені нібито реальної людини до українського органу влади надходить звернення чи скарга, які намагаються оформити так, щоб їх не можна було просто проігнорувати.

Фото: Віктор Ягун (скрін відео)

Інша складова – сама тематика надісланих заяв. За інформацією РБК-Україна, російські виконавці окремо відстежують резонансні історії, конфлікти та проблемні теми, які вже існують в інформаційному просторі й тому не потребують складної легенди. Їх же і беруть за основу для підготовки скарг.

Реальний конфлікт, резонансна трагедія, історії про незаконну мобілізацію, корупційний скандал, погіршення безпекової ситуації в громаді – вже дають достатньо матеріалу для правдоподібного звернення.

До реального факту можна додати непідтверджені подробиці чи потрібну інтерпретацію, змінити причинно-наслідковий зв'язок, або зробити значно ширший висновок, ніж дозволяють вихідні обставини.

Колишній заступник голови СБУ Віктор Ягун вважає, що саме такий принцип – поєднання правди, перебільшень і перекручень – дедалі більше визначає сучасні російські інформаційні операції.

"Найефективніша російська дезінформація сьогодні – це далеко не завжди стовідсоткова брехня. Набагато небезпечніший метод – взяти реальну українську проблему, реальний конфлікт чи помилку, вирвати їх із контексту, багаторазово масштабувати через контрольовану мережу і підвести аудиторію до заздалегідь визначеного висновку", – описує зміну російської тактики інформаційної війни Ягун.

Навіщо росіянам звернення

За інформацією від джерел РБК-Україна, тільки у червні та липні російські підрозділи, залучені в цій спецоперації, організували розсилку понад 500 таких скарг та звернень.

Серед адресатів – Міноборони, Генеральний штаб ЗСУ, Офіс президента, Кабінет міністрів, правоохоронні та антикорупційні органи, народні депутати та обласні адміністрації.

Москва намагається змусити українські державні органи реагувати на штучно створений сигнал. За словами джерел РБК-Україна, російські виконавці буквально визначають своїм завданням – створення додаткового бюрократичного навантаження, відволікання адміністративного ресурсу на другорядні завдання.

Формально правильно оформлене звернення необхідно прийняти, зареєструвати, визначити компетентний підрозділ, за необхідності переадресувати, перевірити наведені факти, витребувати інформацію і зрештою надати відповідь.

Втім, це не означає, що кожен російський лист успішно запускає цей механізм. Керівник Центру протидії дезінформації Андрій Коваленко підтверджує, що такі фейкові звернення справді надходять українським установам, але оцінює ефективність цієї тактики значно стриманіше.

"Ці фейкові запити на скриньки дійсно надходять, але вони, як правило, юридично неграмотно написані. І, чесно кажучи, низка з них не відповідають жодному законодавству, яке може зобов'язувати на такі речі відповідати. Тому в даному випадку ця історія є неефективною", – каже Коваленко.

Тобто між задумом операції та її практичним результатом є суттєва різниця. Російська сторона може розраховувати на те, що звернення змусить державний орган витрачати ресурс, однак частина таких листів, за оцінкою ЦПД, може відсіюватися через помилки ще до того, як здатна спричинити серйозну бюрократичну реакцію.

Водночас із наявних у РБК-Україна матеріалів видно, що певна частина розсилки все ж проходить цей бар'єр: за червень і липень російські виконавці отримали трохи менше сотні відповідей від українських установ.

Один такий лист не призведе до паралічу держорганів. Однак ті звернення, які відповідають формальним вимогам і містять достатньо реальних деталей, уже потребують принаймні первинного опрацювання. У масштабі сотень листів це потенційно відтягує ресурс від роботи з реальними зверненнями громадян.

Ще одна функція таких звернень, яка теж, за даними РБК-Україна, визначена противником – створення штучного суспільного запиту та імітація протестного потенціалу.

Умовний російський Telegram-канал, який звинувачує українську владу, відносно легко розпізнати як можливий інструмент пропаганди. Значно переконливіше, коли ті самі або близькі тези нібито незалежно порушують фермер із Сумщини, пенсіонер із Кіровоградщини чи громадянин із Львівщини – кожен зі своєю "особистою" історією.

Фото: фейкові звернення надходять українським установам (Getty Images)

При цьому завдання не обов'язково полягає в тому, щоби переконати конкретного чиновника, який читає заяву. Значно важливішим може бути сам факт того, що потрібна Росії теза потрапила всередину української державної системи та документообігу.

Адже звернення може пересилатися між відомствами, породжувати додаткові запити чи перевірки і зрештою отримувати офіційну відповідь. Таким чином інформаційний вкид переходить із площини "хтось щось написав в інтернеті" у площину реальної адміністративної діяльності держави.

Якщо таких звернень десятки або сотні, виникає враження, що невдоволення, тривога чи вимога втручання органічно та одночасно формується в різних регіонах і соціальних групах. Такий прийом називають астротурфінгом – імітацією громадської активності, яка зовні виглядає як стихійна і незалежна.

За словами Ягуна, подібний принцип дедалі частіше використовується і в інших російських інформаційних операціях. Потрібний наратив намагаються запускати не з очевидно російського ресурсу, а через україномовні акаунти, що маскуються під військових, місцевих жителів, регіональні пабліки чи незалежні медіа. Так створюється ілюзія, що інформація виникла всередині України, а російська пропаганда її нібито лише "цитує".

"Російське інформаційне протиборство стає менш помітно "російським", значно технологічнішим і набагато краще пристосованим до внутрішніх українських дискусій. Завдання противника – не змусити українця повірити російському пропагандисту. Завдання – зробити так, щоб потрібний Кремлю наратив українець почув від людини або ресурсу, якому він схильний довіряти, а бажано – щоб потім сам почав його поширювати. Саме в цьому сьогодні полягає одна з головних небезпек російських ІПсО", – пояснює Ягун.

У "Почтальоні" ця логіка переноситься із соцмереж в офіційну комунікацію з державою: носієм потрібної Росії тези стає вже не фейковий український акаунт, а нібито реальний український заявник.

Окрема мішень – українські військові

Окремий масив звернень у межах "Почтальона" стосується українських Сил оборони. Тематика таких заяв багато в чому збігається з традиційними російськими наративами: корупція та привласнення грошей чи майна, переданого військовим волонтерами, втрата підрозділами ЗСУ позицій чи контролю над окремими територіями, неналежне ставлення до підлеглих, порушення прав військовослужбовців, високий рівень смертності та захворюваності серед особового складу. Частина заяв стосувалась незаконної мобілізації та військових, зниклих безвісти.

Такі звернення можуть мати не лише інформаційний, а й цілком практичний ефект – ставати приводом для перевірок чи розслідувань щодо військових частин та їхнього командування.

За даними джерел РБК-Україна, російська сторона у своїй внутрішній звітності пов'язувала окремі такі звернення з початком перевірок щодо українських командирів. Незалежно підтвердити цей причинний зв'язок не вдалось.

Крім того, за інформацією видання, ворог окремо визначив 17 українських підрозділів із високим морально-психологічним станом і сконцентрував зусилля на дискредитації їхнього командування. Серед них – підрозділи Сухопутних військ, ДШВ, Сил безпілотних систем, ВМС, Нацгвардії, а також один із штурмових полків.

"Росіяни знаходять військову частину з високим моральним духом, ефективними командирами та бойовими успіхами, і починають проти неї працювати. Для цього вони шукають персональні дані військовослужбовців із цієї частини або їхніх родичів, якщо знайти їх не вдається – використовують фейкові документи – і надсилають скарги до правоохоронних органів: ДБР, ВСП, прокуратури, Служби безпеки тощо", – описує Павленко.

Якщо мішенню стає конкретний підрозділ, навіть безрезультатна перевірка означає додаткові запити, документи, пояснення і витрачений час. Одночасно самі звинувачення та перевірки можуть створювати додаткову напругу всередині частини і впливати на довіру до командування. Для російських ІПсО це особливо вигідне поєднання: психологічний ефект накладається на адміністративний.

Фото: Ілля Павленко (РБК-Україна)

Схема здатна давати противнику результат навіть тоді, коли первинне звинувачення не підтвердилось і виявилось вигаданим. У російській військовій термінології це називають відволіканням ресурсів на "негодный объект", каже Павленко.

"Факту порушення, описаного у заяві, могло взагалі не бути, але до військової частини все одно приходять із перевіркою. У такий спосіб досягається поставлена мета: підрозділ відволікається від основної діяльності, а його командування дискредитують. Іноді під час таких перевірок можуть знайти реальний випадок порушення, нехай навіть інший, ніж був описаний у скарзі, але це все потім використовують у інформаційній роботі", – пояснює екс-заступник начальника ГУР.

Якщо ж звернення все-таки запускає реакцію, може виникати своєрідний замкнений цикл: російська сторона створює привід для перевірки, українська система реагує на нього, а результат цієї реакції може стати новою сировиною для наступної інформаційної кампанії.

Украина к…
Follow Page

У ФОКУСІ

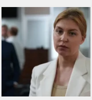
«Буря у склянці води» на 14 мільйонів: квартири на подрузі, комуналка через помічника, а 6 млн застави закинули «старі друзі»

ІНШІ НОВИНИ

ДУМКИ ЧИТАЧІВ

Безкарність у центрі столиці: відомий журналіст заявив про побиття доньки та бездіяльність київської поліції

ФОТОРЕПОРТАЖ

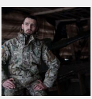
Організаційний хаос та СЗЧ: як Тіч повернувся в стрій

НОВИНИ ІТ

Технологии
Загрузка...

Відволікати ресурс Сил оборони росіяни намагаються не лише через скарги та перевірки. В одному з листів, з яким ознайомилося РБК-Україна, автор – нібито український громадянин – повідомляє координати розташування російських військ на тимчасово окупованій території та пропонує використати цю інформацію.

Ім'я заявника не збігається з ім'ям, зазначеним в обліковому записі електронної пошти, з якого надійшов лист. Ба більше, за даними джерел РБК-Україна, вказані у листі координати були фейковими – російських військових там не було.

У цьому випадку мета вже не в тому, щоб змусити державний орган готувати письмову відповідь чи запустити перевірку у підрозділі. Українська сторона отримує нібито розвідувальний сигнал, який потрібно оцінити, перевірити та зіставити з іншими джерелами.

Навіть якщо неправдиві дані будуть відсіяні, на їхню верифікацію вже витрачено час і ресурс. Якщо ж хибний сигнал не розпізнають вчасно, у найгіршому випадку це може призвести до витрачання додаткових сил або навіть засобів ураження на ціль, якої за вказаними координатами немає.

Павленко говорить, що противник може використовувати і персональні дані реальних мешканців окупованих територій, зокрема інформацію з баз, які опинилися у розпорядженні російських структур. Від імені таких людей можуть також передавати фейкові повідомлення в українські чат-боти та канали, призначені для збору інформації про пересування або розташування противника.

"У такий спосіб вони відволікають наші ресурси. Адже спочатку потрібно оцінити отриману інформацію, передати її, виїхати на позицію, підготуватися, здійснити постріл і залишити місце. І якщо наші сили витратять час і засоби на хибну ціль, противник може в цей час діяти по реальних об'єктах. Це також окремий напрям роботи російських військових підрозділів інформаційно-психологічних операцій", – каже екс-заступник начальника ГУР.

Що росіянам дають відповіді — і як перекрити цей канал

Для російських виконавців важлива не лише кількість надісланих звернень, а й реакції на них. Зважаючи на те, що далеко не кожне звернення отримує відповідь, їхній облік може бути для російських виконавців способом зрозуміти, де їхня кампанія спрацьовує, а де – ні.

Російська сторона може фактично зондувати реакцію українського держапарату: хто опрацьовує той чи інший тип звернень, куди їх переадресовують, які органи реагують, які теми викликають реакцію і які скарги здатні запустити службову перевірку.

За словами джерел видання, ворог планує збільшувати кількість звернень саме до тих установ, які вже реагували на попередні листи. Це дає підстави вважати, що офіційна відповідь для виконавців операції – не побічний результат, а один із показників того, що конкретний сценарій спрацював.

Система таких операцій працює циклічно, пояснює Павленко. Виконавці звітують про проведений захід і додають підтверджувальні матеріали: саме звернення, отриману відповідь, інформацію про початок перевірки або її результат.

Фото: Ілля Павленко (РБК-Україна)

Якщо після сфабрикованої скарги до військової частини приходить перевірка, а за її підсумками, наприклад, ухвалюється дисциплінарне рішення щодо командира, це вже можна представити як успішний результат операції. Після цього метод рекомендують продовжувати або масштабувати.

Утім, саме ця залежність від реакції української сторони вказує і на слабке місце "Почтальона". Щоб схема спрацювала, державний орган має принаймні на першому етапі прийняти заявника за реальну людину. Саме тому один із найпростіших механізмів протидії, за словами Павленка – додаткова перевірка особи заявника у випадках, коли звернення викликає підозру.

Наприклад, державний орган може зв'язатися з людиною за вказаним номером телефону і підтвердити, чи справді вона подавала звернення. Якщо власник номера вперше чує про такий лист, це вже сигнал, що звернення може бути несправжнім і потребує іншого алгоритму перевірки.

Паралельним рішенням могло б стати посилення захисту персональних даних, швидший обмін інформацією про зламані бази між правоохоронними органами, а також більшу інформаційну обережність самих громадян, особливо родичів військовослужбовців.

За словами Павленка, у перспективі можна було б розглянути додаткову ідентифікацію заявника, наприклад через "Дію", BankID або інший захищений інструмент.

Подібний механізм працює для електронних петицій: для їх створення або підтримки користувач проходить електронну ідентифікацію через державну систему ID.GOV.UA. Це не позбавляє громадянина права на петицію, але ускладнює використання чужої особи.

"Людина могла би проходити ідентифікацію під час оформлення запиту чи звернення: пройшла – отримала відповідь, не пройшла – відповідь не надається. У такий спосіб можна вибити у противника базу для проведення таких циклічних операцій. Зараз ці операції тривають, і, наскільки відомо, їхній план розписаний до кінця року", – каже екс–заступник начальника ГУР.

Право людини без зайвих бар'єрів звертатися до держави – одна з базових громадянських свобод. Надмірне ускладнення процедури може вдарити передусім по реальних громадянах.

Зараз Росія фактично намагається використати відкритість української держави як її вразливість. Тому завдання полягає не у відмові від відкритої системи звернень, а у підвищенні достовірності ідентифікації там, де ціна помилки є високою.

Питання – відповідь:

– Що таке операція "Почтальон"?

– Це російська операція, в межах якої від імені нібито українських громадян до державних органів і силових структур надсилають сфабриковані звернення та скарги. За даними РБК-Україна, у ній задіяні російські підрозділи ІПсО, розвідка та ФСБ.

– Як росіяни створюють фейкових заявників?

– Вони можуть використовувати реальні персональні дані українців або конструювати правдоподібні особистості на їхній основі. Для самих звернень часто беруть реальні конфлікти, трагедії чи інші резонансні історії, додаючи до них потрібні Росії звинувачення та інтерпретації.

– Навіщо Росії масово надсилати такі звернення?

– Одна з цілей – створити додаткове навантаження на українські установи та змусити їх реагувати на штучно створені сигнали. Інша – імітувати суспільне невдоволення і заводити потрібні Росії тези безпосередньо в український документообіг.

– Чому окремою мішенню стали українські військові?

– Російська сторона намагається використовувати скарги проти військових частин та їхнього командування, розраховуючи, зокрема, на перевірки та додаткове адміністративне навантаження. У російських матеріалах окремо фігурували 17 українських підрозділів із високим морально-психологічним станом.

– Наскільки ця схема ефективна?

– Далеко не кожен лист спрацьовує. У ЦПД кажуть, що значна частина таких звернень юридично неграмотна, однак за червень і липень російські виконавці все ж отримали трохи менше сотні відповідей від українських установ.

– Навіщо росіяни відстежують відповіді українських установ?

– Відповідь показує, що конкретний сценарій зміг пройти через державну систему. За даними джерел РБК-Україна, російські виконавці планують збільшувати кількість звернень до установ, які вже реагували на попередні листи.

– Як можна протидіяти "Почтальону"?

– Один із варіантів – додатково перевіряти особу автора підозрілого звернення, а в перспективі використовувати захищену електронну ідентифікацію. Водночас такі механізми не мають створювати надмірних бар'єрів для реальних громадян, які звертаються до держави.

Авторка: Уляна Безпалько

Джерело: РБК-Україна

Like
Tweet

Новини партнерів

Реклама

Tags: агресія Росії інформаційна безпека кібербезпека фішинг

YOU MAY ALSO LIKE...

Соври-голова. Главный брехун России в ООН

16 ЛЮТОГО 2023

Які трофеї захопили ЗСУ під час розгрому рашистів на Харківщині: елітна танкова рота, станція наземної розвідки «Кредо-М1» і ключ до «Орланів»

14 ВЕРЕСНЯ 2022

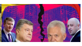

Как российские и украинские олигархи включились в поддержку вооруженных сил

12 ЖОВТНЯ 2022

Передрук матеріалів "України кримінальної" повністю - з письмового дозволу. Для Інтернет-видань – без обмежень за обов'язкових умов: зазначення адреси ресурсу у вигляді гіперпосилання. Copyright © 2018 Україна кримінальна. Всі права захищені. E-mail для контактів:
cripo@cripo.com.ua